

“Naxçıvan İslam Mədəniyyətinin Paytaxtı-2018”in açılışı olub

İyunun 20-də Naxçıvan Dövlət Musiqili Dram Teatrında “Naxçıvan İslam Mədəniyyətinin Paytaxtı-2018”in açılış tədbiri keçirilib.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, İslam Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatının (İSESCO) Baş direktoru Əbdüləziz Osman el-Tuveycri, Azərbaycan Respublikasının mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev, Əlcəzairin mədəniyyət naziri Əzzədin Mihobi, Qvinya Respublikasının mədəniyyət, idman və tarixi-mədəni irs naziri Sanosi Bantama Sou, Indoneziya Respublikasının təhsil və mədəniyyət naziri Muhacir Əfəndi, Tacikistan Respublikasının mədəniyyət naziri Şəmsəddin Şodibek, Özbəkistanın mədəniyyət naziri Bəxtiyar Seyfullayev, Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti Təşkilatının baş katibi Düsen Kasei-

baxımından İslam dininə yaxın idilər. Ona görə də yerli əhali İslam dinini 653-cü ildə könüllü qəbul etmişdir. İslam elm, mədəniyyət, sülh və mərhəmət dinidir; mənəvi saflığa və ədalətə çağırır. Dünya sivilizasiyasının formalaşmış inkişaf etməsində islam təhsilinin, elminin və mədəniyyətinin böyük rolu vardır. Bunun sayəsində qədim Naxçıvan şəhərində də zəngin tarixi-mədəni irs formalaşmışdır. Möminə xatın, Gülistan, Qarabağlar türbələri, buxana və hamamlar, qədim məscidlər və digər abidələr bu torpaqda yaradılmış çoxsaylı türk-islam mədəniyyətinin dövrümüzə qədər gəlib çatmış nadir nümunələridir. Bütün bunlar onu göstərir ki, İslam mədəniyyəti güclü dövlətçilik, sülh və əmin-amanlıq olan yerdə inkişaf etmiş, böyük yaradıcı gücə malik olmuşdur. Naxçıvanda türk-islam mədəniyyəti on ikinci əsrdə -

bəşəri dəyərlərin İslama bağlılığını nümayiş etdirir. Bu paytaxtların seçilməsi dini fəlsəfə çərçivəsində həyata keçirilir. Burada konkret xüsusi bir ölkə meyarları vardır. Seçilən paytaxt zəngin tarixə sahib olmalı, mədəni baxımından və eyni zamanda, islam mədəniyyətinə və bəşəri dəyərlərinə, insani dəyərlərə töhfə verməlidir. Bu gün bəşəriyyətin fərdi çağırışlarla üzləşməsinin şahidi oluruq. Ona görə də bəzi mədəni və bəşəriyyət-lə bağlı xüsusi proqramlar icra olunur. Bu proqram da tarixi yaddaşı bir növ din vasitəsilə insanlara qaytarmağa çalışır. Yeni keçmiş və hazırkı dövrü bir-birinə bağlamaq cəhdidir. Beləliklə, burada məqsəd cəmiyyətdə xüsusi mexanizmlər vasitəsilə yaradıcılıq, elm və digər sahələrə əlavə töhfə verməkdən ibarətdir. İSESCO ümumdünya sülh, harmoniya, intellektual yaradıcılıq, eyni zaman-

tarixindən danışarkən biz İslam Elm, Təhsil, Mədəniyyət Təşkilatının rolunu xüsusi qeyd etməliyik. Azərbaycan Respublikası 1991-ci ildən İSESCO-nun üzvüdür. 1991-ci ildə qurulmuş və bu münasibətlə cənab Prezidentin müdrik siyasəti, ölkəmizin 1-ci Vitse-prezidenti, respublikamızın birinci xanımı Mehriban Əliyevanın 2006-cı il 24 noyabr tarixində İSESCO-nun xoşməramlı səfiri adına layiq görülməsi ilə uğurlu inkişaf mərhələsinə qədəm qoymuşdur. Bu təşkilatın dəstəyi ilə ölkəmizdə son 10 ildə islam ölkələrinin mədəniyyət, təhsil, ailə və qadın məsələləri üzrə nazirlər konfransları, İSESCO-nun baş konfransı və icraiyyə şurası, həmçinin cənab Prezidentin təşəbbüsü olan Bakı Prosesi və Ümumdünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumları, İslam Həmrəylik Oyunları keçirilmişdir. Həmçinin son üç ildə ölkəmiz İSES-

da, elm və araşdırmalar vasitəsilə bu işə töhfə verir. Həyata keçirilən proqramlar fərqli və çeşidli olur. İl ərzində İSESCO tərəfindən qeyd olunan proqramlar çərçivəsində müxtəlif tədbirlər keçiriləcək, ekstremizmə və islamofobiya qarşı mübarizə aparılacaqdır.

Mən ilk dəfədir Azərbaycanın Naxçıvan Muxtar Respublikasına gəlirəm. Naxçıvanı kəşf etdikcə belə bir qonağa gəlirəm ki, bura cənnətdir. İslam tarixinin bir parçası olan Naxçıvan İslamın olduğu kimi təbliğinə öz töhfəsini verir. Azərbaycanın bu gözəl guşəsində olmağımızdan məmnunluq duyuruq. Buradan bütün dünyaya çatdırmaq istəyirik ki, İslamın terrorizmlə eyniləşdirilməsi qəbulədlməzdir. Fərsətdən istifadə edərək bildirik ki, bilikli, bacarıqlı və konstruktiv yanaşma vasitəsilə insanlara İslamın gerçək üzünü və gözəlliyini göstərəcəyik.

nov, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti Akif Əlizadə və digər qonaqlar Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət edərək gül dəstələri qoyub, Ulu öndərin xatirəsinə ehtiramlarını bildiriblər.

Daha sonra tədbir iştirakçıları Heydər Əliyev muzeyinə gələrək dahi şəxsiyyətin həyatı, siyasi və dövlətçilik fəaliyyəti ilə bağlı eksponatlarla tanış olub.

Tədbir başlanmadan əvvəl teatrın foyesində fotoqraf Hüseyn Bağırovun “Mənim Naxçıvanım” fotosərgisinə baxış olub. Naxçıvanın bütün gözəlliklərini, özünəməxsus təbiətini və müasir inkişafını nümayiş etdirən fotolar maraqla qarşılanıb.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vəlif Talıbov Haqadağın fotoşəkilini İslam Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatının Baş direktoru Əbdüləziz Osman el-Tuveycriyə, Batabatın fotoşəkilini isə Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti Təşkilatının baş katibi Düsen Kaseinova hədiyyə edib.

“Qurani-Kərim”in tilavəti ilə başlayan tədbirdə Naxçıvan Dövlət Televiziyasının hazırladığı “İslam Mədəniyyətinin Paytaxtı Naxçıvan” televiziya filminə baxış olub.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri, Naxçıvan şəhərinin 2018-ci il üçün İslam mədəniyyətinin paytaxtı elan edilməsi ilə əlaqədar yaradılmış Təşkilat Komitəsinin sədri Vəlif Talıbov Azərbaycanın Naxçıvan Muxtar Respublikasının paytaxtı Naxçıvan şəhərində əlamətdar tarixi günlərin yaşandığını bildirərək tədbir iştirakçılarına salamlayıb və deyib: İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin mədəniyyət nazirlərinin 2009-cu ilin oktyabr ayında Bakı şəhərində keçirilmiş altıncı konfransında Naxçıvan şəhəri 2018-ci il üçün İslam Mədəniyyətinin Paytaxtı elan olunmuşdur.

Ali Məclisin Sədri Naxçıvan şəhərinin 2018-ci il üçün İslam Mədəniyyətinin Paytaxtı seçilməsi təşəbbüsünə və dəvəti qəbul edib açılış tədbirində iştirakı görə qonaqlara təşəkkürünü bildirib və qeyd edib ki, İslam ölkələri ilə əməkdaşlığa xüsusi diqqət yetirən Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev deyirdi: “İslam dini sülh,

qardaşlıq və əməkdaşlıq dinidir... Bu, tarixi boyu Azərbaycanda öz əməli ifadəsini tapmışdır.” Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev də dini-mənəvi dəyərlərimizin yaşadılmasına xüsusi diqqət yetirir və dünyaya dövlət-din münasibətlərinin tənzimlənməsi modelini təqdim edir. Ölkəmizdə mövcud olan dini dözümlülük və tolerantlıq, multikultural dəyərlər nümunə kimi götürülür.

Belə bir şəraitdə Naxçıvanın İslam Mədəniyyətinin Paytaxtı seçilməsi bərdə qərarın qəbul olunması tarixi hadisədir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, “Həmin qərar sivilizasiyalararası dialoqa mühüm töhfələr verən Azərbaycanın bu qədim diyarındakı zəngin mədəni-mənəvi irsə yüksək qiymətlin təzahürüdür. Tarixən yaxın və orta Şərqi özəmətli şəhərlərindən biri kimi Naxçıvan bütün böyük keçmişində islam mədəniyyətinin çoxəsrlik nailiyyətlərinin layiqincə qorunub yaşadılmasında özünəməxsus rol oynamışdır”.

Ali Məclisin Sədri deyib: “Beş min illik şəhər mədəniyyətinə malik olan Naxçıvan tarixən təkənnəçiliyin mərkəzlərindən biri olub. İslamaqədərki dövrdə burada yaşayan Azərbaycan türkləri dini etiqad, adət-ənənə və mənəvi dəyərlər

Azərbaycan Atabəylər dövləti zamanında özünün intibah mərhələsinə çatmışdır. Bu dövrdə yaşayıb-yaradan memar Əcəmi Əbubəkir oğlu Naxçıvaninin sənəti nəinki Azərbaycan, ümumilikdə Yaxın Şərqi və İslam memarlığında yeni bir məktəbin əsasını qoymuşdur”.

Qeyd olunub ki, Naxçıvan artıq orta əsrlərdə İslam mədəniyyətinin əsas mərkəzlərindən birinə çevrilmişdi. On beşinci əsrdə tərtib edilmiş “Dünyanın İslam tarixi xəritəsi”ndə Naxçıvanın adı qeyd edilib və yazılıb: “Naxçıvan İslamın ən güclü dayaqlarından biridir... Naxçıvan yaşayış məntəqəsi Allaha yaxınlığı ilə Azərbaycan üçün möüzədir”. On səkkizinci əsrdə Naxçıvan xanlıqı dövründə də bu torpaqda İslam dəyərləri yaşadılıb, tarixi-mədəni irs davam və inkişaf etdirilib. Azərbaycan müstəqillik qazandıqdan sonra isə Naxçıvan Muxtar Respublikasında İslam dəyərləri

lərinə yeni yanaşmanın - elmi baxışın əsası qoyulub, türk-islam mədəniyyəti abidələri tədqiq olunub, Naxçıvan İslam mədəniyyətinin əsas inkişaf mərkəzi kimi bir daha öz təsdiqini tapıb. Ali Məclisin Sədri bir daha iştiraklarına görə qonaqlara təşəkkürünü bildirib, “İslam Mədəniyyətinin Paytaxtı Naxçıvan - 2018” tədbirlərini açıq elan edib. İslam Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatının Baş direktoru Əbdüləziz Osman el-Tuveycri çıxış edərək deyib: Bu möhtəşəm tədbir sizlərin sızilənmədən böyük məmnuniyyət hissi duyuruq. Naxçıvan 2018-ci il üçün İslam Mədəniyyətinin Paytaxtı seçilmişdir. İlk növbədə mən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti zəti-əliləri cənab İlham Əliyevə minnətdarlığımı bildirmək istərdim. O öz ölkəsinə və eyni zamanda, İslam təşəbbüslərinə böyük dəstək verir. Həmçinin səmimi qəlbdən və ürəkdən minnətdarlıq hissi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisinin Sədri cənab Vəlif Talıbova da çox sağ ol demək istərdim. Bu cür mükməlləşdirici, təbii ki, danılmazdır.

İslam Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatı tərəfindən həyata keçirilən bu proqram öz dövlətlərin də birlikdə koordinasiya çərçivəsində icra edilir və ənənəvi mədəni layihələri, sivilizasiya və

Açılış tədbirində çıxış edən Azərbaycan Respublikasının mədəniyyət naziri, Naxçıvan şəhərinin 2018-ci il üçün İslam mədəniyyətinin paytaxtı elan edilməsi ilə əlaqədar yaradılmış Təşkilat Komitəsi sədrinin müavini Əbülfəs Qarayev deyib: Bu gün tarixi bir hadisənin - Naxçıvanın 2018-ci il üçün İslam Mədəniyyəti Paytaxtı elan edilməsinin işığına toplaşmışdır. Naxçıvan bu coğrafiyanın ən müqəddəs torpağıdır və onun mədəniyyəti, tarixi Azərbaycan xalqının qədim sivilizasiyasının beşiklərindən biri olduğunu nümayiş etdirir. Tarixən Yaxın və Orta Şərqi özəmətli şəhərlərindən biri kimi Naxçıvan bütün böyük keçmişində İslam mədəniyyətinin çoxəsrlik nailiyyətlərinin layiqincə qorunub yaşadılmasında özünəməxsus rol oynamışdır. Bu torpaqda 1000-dən çox tarixi abidənin mövcud olması və onlardan 60-a yaxın abidənin dünya əhəmiyyətli olması öz-özlüyündə Naxçıvanın qədim tarixinin göstəricisidir.

“Əshabi-Kəhf Ziyarətgahı” Dini-Mədəni Abidə Kompleksi, Gəmiqaya rəsmləri, “Naxçıvanqala”, “Nuh2 türbəsi”, “Qarabağlar”, “Yusif Küseyroğlu”, “Möminə xatın” türbələri, Əlincəqala və digər abidələrin xüsusi bir gözəlliyi ondadır ki, bu tarixi irs nümunələri həm maddi-mənəvi baxımdan, həm də dini inanc baxımın-

dan müqəddəs dəyərlərlə bağlıdır. Mehriban amillər Bakının İslam Mədəniyyətinin Paytaxtı kimi qeyd edildiyi 2009-cu ildə İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin mədəniyyət nazirlərinin VI konfransında Naxçıvan şəhərinin 2018-ci il üçün İslam Mədəniyyətinin Paytaxtı elan olunmasına dair qərar qəbul edilməsini şərtləndirmişdir. Həmin qərar Azərbaycanın bu qədim diyarındakı zəngin mədəni-mənəvi irsə yüksək qiymətin təzahürüdür. Fərsətdən istifadə edərək bu müdrik qərarı verdiyinə görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevə, bu təşəbbüsə yüksək dəstəyini göstərən cənab Əbdüləziz Osman el-Tuveycriyə bütün mədəniyyət ictimaiyyəti adından minnətdarlıq edirəm. Ölkə Prezidentinin qərarı ilə Təşkilat Komitəsi yaradılmışdır. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vəlif Talıbovun sədrliyi ilə Təşkilat Komitəsi tərəfindən mühüm işlər görülmüşdür.

Naxçıvan həm tarixi-mədəni abidələri, həm müasir inkişafı, həm də müdrik və ziyalı insanları ilə tanınır. Lakin bu torpaq Azərbaycan xalqı üçün, böyük islam dünyası üçün təkə abidələri ilə deyil, eyni zamanda, xalqımızın Ümummilli lideri Heydər Əliyevin vətəni kimi doğma və əzizdir.

Təbii ki, İslam mədəniyyətindən və

CO-nun baş konfransına sədrlik edir. Bu amillər cənab Prezident tərəfindən 2016-cı ildə Azərbaycan Respublikasının İSESCO üzrə Milli Konfransının yaradılmasına dair xüsusi Sərəncam imzalanmasına, eyni zamanda, İslam dünyası ilə dərin və sıx əlaqələrin olması 2017-ci ilin isə İslam Həmrəylik İli elan edilməsinə töhfə vermişdir. Bu faktlar bir daha sübut edir ki, Azərbaycan uzun əsrlərdən bəri İslam sivilizasiyasının əsas mərkəzlərindən biri olmuşdur. O, İslam dininin yayılmasına və eyni zamanda, Müsəlman intibahının bərqərar olunmasında mühüm rol oynamışdır. Bütün bunlar Azərbaycan ərazisində ilk vaxtlardan İslam dininin maddi və qeyri-maddi irsinin formalaşmasına zəmin yaratmışdır. Dinlə bağlı sərt qadağaların mövcud olduğu sovet dövründə Azərbaycanda cəmi 17 məscid fəaliyyət göstərirdi və cəmi 17 məscid fəaliyyət göstərirdi.

Həmin məscidlərin 300-dən çoxu tarixi-mədəni abidə kimi qorunur. Həm Naxçıvan, həm də Azərbaycanın digər bölgələrində müsəlman şie və sünniləri arasında heç bir dini və mədəni ziddiyyət mövcud deyildi və bu birgəyashəmə mədəniyyəti dünya üçün bir nümunədir. Naxçıvanda bu sahədə mövcud olan çoxəsrlik tolerant mühit onun islam mədəniyyəti paytaxtları arasında xüsusi yerini müəyyən edir. Bütün bunlara görə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vəlif Talıbova minnətdarlıq edirik.

Sonda Naxçıvan Dövlət Filarmoniyasının konserti olub.

“Naxçıvan İslam Mədəniyyətinin Paytaxtı-2018”in açılış tədbiri “Naxçıvan İslam Mədəniyyətinin Paytaxtı-2018”in rəsmi internet sahifəsi olan imp.nakhchivan.az saytında, Naxçıvan Dövlət Televiziyasında və “Nuhçıxan” İnformasiya Agentliyinin nüsxədən az saytında canlı yayımlanıb.

Həmin gün “Araz” Dövlət Qəbul Evinə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri adından “Naxçıvan İslam Mədəniyyətinin Paytaxtı-2018”in açılış tədbirində iştirak üçün Naxçıvana gəlmiş qonaqların şərəfinə rəsmi ziyafət verilib.